

Filosofia antiga

2014/2015

Codi: 100306

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500246 Filosofia	OB	2	1

Professor de contacte

Nom: Jesús Hernández Reynes

Correu electrònic: Jesus.Hernandez@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No n'hi ha.

Objectius

L'assignatura es divideix temàticament en tres blocs:

1. El naixement de la filosofia i els primers filòsofs, anomenats presocràtics
2. L'antagonisme Sofistes-Sòcrates i l'empremta de Plató en la filosofia
3. Aristòtil i l'estructuració temàtica i terminològica de la filosofia

Competències

- Analitzar i sintetitzar els arguments centrals dels textos fonamentals de la filosofia en les seves diverses disciplines.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat
- Reconèixer i interpretar temes i problemes de la filosofia en les seves diverses disciplines.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Situar les idees i els arguments filosòfics més representatius d'una època en el seu rerefons històric i relacionar els autors més rellevants de cada època en qualsevol de les disciplines filosòfiques.
- Utilitzar la simbologia i els procediments de les ciències formals en l'anàlisi i la construcció d'arguments.
- Utilitzar un pensament crític i independent a partir dels temes, els debats i els problemes que planteja la filosofia tant històricament com conceptualment.

Resultats d'aprenentatge

1. Argumentar sobre diversos temes i problemes filosòfics a propòsit d'obres diferents i avaluar els resultats
2. Assenyalar i resumir el contingut filosòfic comú a diverses manifestacions de diferents àmbits de la cultura.
3. Construir arguments filosòfics amb rigor.
4. Debatre a partir del coneixement especialitzat adquirit en un context interdisciplinari
5. Demostrar una posició pròpia davant d'un problema o una controvèrsia de rellevància filosòfica, o en un treball de recerca filosòfica.
6. Discriminar els trets que defineixen el lloc d'un autor en el context d'una problemàtica i reorganitzar-los en un esquema coherent.
7. Distingir i esquematitzar el contingut fonamental d'un text filosòfic.
8. Documentar un tema filosòfic i contrastar-ne les fonts.
9. Elaborar un treball individual en el qual s'expliciti el pla de treball i la temporalització de les activitats
10. Establir relacions entre ciència, filosofia, art, religió, política, etc.
11. Establir una planificació per desenvolupar un treball sobre la matèria
12. Explicar aspectes de la història de la ciència utilitzant la terminologia pròpia de la disciplina.
13. Exposar els conceptes propis de la història de la filosofia
14. Expressar, tant oralment com per escrit, els temes i els problemes bàsics de la tradició filosòfica.
15. Expressar-se eficaçment aplicant els procediments argumentatius i textuais en els textos formals i científics
16. Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic.
17. Identificar les idees principals d'un text sobre la matèria i fer-ne un esquema
18. Indicar els principals temes de la història de la filosofia.
19. Indicar i discutir les principals característiques del pensament definitori d'una època, emmarcant-les en el context.
20. Llegir comprensivament textos filosòfics bàsics.
21. Llegir comprensivament textos filosòfics de la història de la filosofia.
22. Participar en debats sobre fets històrics filosòfics respectant les opinions dels altres participants
23. Relacionar diversos ordres que es poden descobrir entre les idees filosòfiques de diferents autors i moments històrics.
24. Resoldre problemes de manera autònoma.
25. Resumir els temes i els arguments exposats en un debat filosòfic clàssic.
26. Utilitzar correctament el lèxic específic de la història de la filosofia.

Continguts

1. El naixement de la filosofia i els primers filòsofs, anomenats presocràtics
 1. El problema de la localització espacial i temporal del naixement de la filosofia
 2. La filosofia com a novetat en relació a la parla del savi arcaic
 3. Els primers filòsofs, els anomenats presocràtics
 4. Heràclit i Parmènides
3. L'antagonisme Sofistes-Sòcrates i l'empremta de Plató en la filosofia
 1. La naturalesa i la vida política. El món i l'ésser humà
 2. La raó i la veritat. El problema de l'ésser
 3. La ciència. El problema del coneixement.
 4. La doctrina de les idees de Plató
5. Aristòtil i l'estructuració temàtica i terminològica de la filosofia
 1. Contra la idea platònica
 2. L'essencialisme i l'hilemorfisme
 3. La felicitat com a fi de la forma de vida humana
 4. La intel·ligibilitat del món. La concepció teleològica

Metodologia

Les classes es basen en l'exposició del professor ("classes magistrals"). Amb tot, habitualment hi tenen cabuda debats, comentaris de text i petites exposicions d'alumnes.

La dinàmica de classe fa necessària la lectura fora de l'horari d'aula de textos indicats pel professor.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes	45	1,8	1, 3, 4, 5, 10, 12, 13, 15, 16, 22, 26
Tipus: Supervisades			
Informes	22,5	0,9	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 14, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25
Tipus: Autònomes			
Lectures i estudi	75	3	2, 6, 7, 14, 18, 19, 23

Avaluació

Hi ha 6 ítems per avaluar: 3 proves test de seguiment (d'1 punt cadascuna), 2 lliuraments d'informes (d'1 punt cadascun) i una prova escrita de nivell (de 5 punts). Per aprovar, s'ha d'obtenir un mínim de 2 punts (sobre 5, o 4 sobre 10) en la prova escrita de nivell i la suma de la puntuació obtinguda en cada un dels ítems ha de ser com a mínim de 5 punts. Es considera no presentat l'alumne que no ha fet com a mínim un 50% dels ítems d'avaluació (3 ítems).

Totes les proves es poden recuperar en el període previ a la data d'avaluació final, marcada pel Deganat. Hi ha control d'assistència.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen	50%	2	0,08	3, 4, 6, 7, 14, 17, 18, 19, 20, 21, 25, 26
Informes	20%	2,5	0,1	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 25
Tres proves de seguiment	30%	3	0,12	10, 13, 16, 20, 21, 24, 26

Bibliografia

Edicions de les fonts

Els escrits conservats dels principals filòsofs antics es troben editats a les grans col·leccions de clàssics grecs i llatins. Amb traducció: "The Loeb Classical Library", "Collection des Universités de France" (Fond. G. Budé). Sense traducció: "Bibliotheca Teubneriana" i "Bibliotheca Oxoniensis". Alguns títols es troben també a la col·lecció de la Fundació Bernat Metge.

Edicions de fragments

Diels, H.-Kranz, W.: Die fragmente der vorsokratiker, 2 vol. i 1 vol. d'índex, Zurich-Hildesheim, 1989¹⁷.

Kern, O.: Orphicorum fragmenta, Berlin, 1922.

Untersteiner, M.: I Sofisti. Testimonianze e frammenti, 4 vol., Florència: La Nuova Italia Editrice, 1967.

Giannantoni, G.: Socratis et socraticorum reliquiae, 4 vol. Nàpols, 1990.

Algunes traduccions

De Tales a Demòcrit. El pensament presocràtic. Fragments i testimonis, edició i traducció de Joan Ferrer Gràcia, Girona, Edicions de la ela geminada, 2011.

De Tales a Demócrito. Fragmentos presocráticos, Madrid, Alianza, 2008.

Saviesa grega arcaica, Traducció de Jaume Pòrtulas / Sergi Grau, Martorell, Adesiara editorial, 2012.

Los Sofistas. Testimonios y fragmentos, Madrid: Alianza editorial, 2013.

Platón: Traduit al castellà en 9 vol. a la col·lecció "Biblioteca Clásica Gredos".

Plató. Diàlegs. Barcelona: Fundació Bernat Metge (ed. encara incompleta).

Aristòtil: Traduit al castellà en 18 vols a la col·lecció "Biblioteca Clásica Gredos".

Diccionari de conceptes

Brunschwig, J. i Lloyd, G. (ed.). Diccionario Akal de El saber griego, Madrid: Akal, 2000.

Històries de la filosofia antiga recomanades

Bréhier, É.. Història de la filosofia 1. Antiguitat i edat mitjana, Barcelona: UAB Servei de Publicacions-Tecnos, 1998.

García Gual, C.. Historia de la filosofía antigua, Madrid: Trota, 1997.

*Guthrie, W. K. C.. Historia de la filosofía griega, edició nova en 3 vol., Madrid: Gredos, 2012.

Hadot, P.. ¿Qué es la filosofía antigua?, Madrid: F.C.E., 1998.

Martínez Marzoa, F.. Historia de la filosofía Antigua, Madrid: Akal, 1995.

Bibliografia secundària

Colli, G.. El naixement de la filosofia, Barcelona: Ed. 1984, 2001.

*Vernant, J.-P.. Los orígenes del pensamiento griego, Barcelona: Paidós, 2011.

*Kirk, G.S. - Raven, J.E. - Schofield, M.: Los filósofos presocráticos, Madrid: Gredos, 2008.

Brun, J.. Sòcrates, Barcelona, Edicions de 1984, 2005.

Hare, R. M.. Platón. Madrid: Alianza Editorial, 2009.

*Vegetti, M., Platón. Quince lecciones sobre Platón, Madrid: Gredos, 2012.

Düring, I.. Aristóteles. Exposición e interpretación de su pensamiento. Mèxic: UNAM, 2005.

*Ross, D.. Aristóteles. Madrid: Gredos, 2013.